

Täysistunto

Torstai 2.12.2021 klo 16.00—20.36

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verotusmenettelystä annetun lain 31 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 188/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 28/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskusteluun, edustaja Viitanen.

Keskustelu

20.06 Pia Viitanen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun en ollut ihan varma, riittääkö kolme minuuttia, niin tulin tähän korokkeelle, ettei tarvitse kesken puheenvuoron siirtyä.

Sinänsä tämä kysymyshän on hyvin tämmöinen lakijuridinen, jos lukee meidän valiokuntamme mietintöä. Voin kuvata hieman niitä seikkoja, mitä tässä on otettu esiin, mutta varmasti se itse asia, mikä tässä on sisällä, tämän hyvin monimutkaisen lakijuridisluonteisen pohdinnan sisällä, on se, että kysymys on siitä, että meidän lakejamme uudistetaan niin, että Suomessa voidaan soveltaa OECD:n siirtohinnoitteluohjeita ja toimia sen mukaisesti. Kaiken kaikkiaan tämä on tärkeää, koska tämä tekee mahdolliseksi sen, että on vaikeampi tulevaisuudessa harjoittaa aggressiivista verosuunnittelua ja siten johdattaa verotulot ehkä matalamman verotuksen maihin tai välttyä verotukselta, ja sen takia tällä on myös tämä merkitys, mikä tässä sisällä sitten, sanotaanko, arkikielellä on.

Mutta kaiken kaikkiaan tässä asiantuntijakuulemisessa oli hyvin erisuuntaisia näkemyksiä tästä asiasta. Osa piti tätä hyvinkin tarpeellisena ja osa suhtautui kriittisesti. Muun muassa huolet verovelvollisuuden oikeusturvan takeista, säännösten oikeasta ja tarkkarajaisesta tulkinnasta ja eduskunnan lainsäädäntövallan siirtymisestä OECD:lle nousivat siinä esille, ja näin ollen myös kirjoitimme sitten tuohon mietintöön näiden osalta tiettyjä havaintoja. Asiantuntijat korostivat myös Verohallinnon ohjeistuksen tärkeyttä ja seurantaa ja sen merkitystä, ja tämä on luonnollisesti asia, mihin yhdyimme.

Oikeusturvan takeista toteamme, että pidämme tärkeänä, että veronsaajien ja verovelvollisten edut otetaan huomioon tasapuolisesti, verovelvollista kuullaan, ja kiinnitämme huomiota myös siihen, että Verohallinnolla on perusteluvelvollisuus säännön soveltamisedellytysten täyttymisestä sen jälkeen, kun verovelvollinen on täyttänyt ilmoitus- ja selvitysvelvollisuutensa, ja päätös on silloin myös perusteltava.

Markkinaperiaatteesta jotkut esittivät huomioita. Toteamme sen suhteen, että jo nykyisin voimassa oleva laki sisältää ja määrittelee markkinaehtoperiaatteen, eli tämä muutos ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2021 vp

noastaan selventää jo voimassa olevaa säännöstä. Siirtohinnoitteluoikaisusäännöksen ja veronkiertosäännöksen välinen suhde aiheutti kysymyksiä, mutta toteamme, että esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa näiden kahden säännöksen välistä suhdetta.

Tässä pohdimme myös sellaisia termejä kuin ”liiketoiminnan määrittäminen” ja ”liiketoiminnan sivuuttaminen”. Ne on tärkeä erottaa toisistaan, ja tässä mietinnössä käymme läpi sitä, mitä niillä tarkoitetaan, ja toteamme, että kysymys siis on tietenkin eri asioista. Tämä on tärkeää, ehkä hieman moniselitteisesti sitten, mutta korostan, että tässä on kyllä meidän valiokuntaneuvoksemme esimerkiksi tehnyt paljon sellaista lakiteknistä työtä, joten asiasta hyvin kiinnostuneet löytävät siitä valtavasti informaatiota, ja se kannattaa todella katsoa sitten tarkkaan. Tässä todetaan, että liiketoimen määrittämisessä on kyse siitä, että verotuksen pohjaksi selvitetäisiin verovelvollisen liiketoimi sen tosiasiallisen sisällön mukaisesti. Eli jos esimerkiksi joku konsernin emoyhtiö perustaa rahoitusyhtiön mutta todellisuudessa sitä rahoitusasiaa hoitaa se emoyhtiö itse, niin silloin verotuksessa voidaan nimenomaan määritellä tämä emo rahoittajaksi, vaikka ne siellä rakenteissaan puhuvat, että tämä rahoitusyhtiö rahoittaisi. Eli siis se, mikä on se tosiasiallinen toiminta, on mahdollista ottaa siinä verotuksen pohjaksi.

Toinen asia on sitten liiketoimen sivuuttaminen, jossa on äärimmäisen korkea kynnyks, ja sitä varmasti sovellettaisiin vain poikkeuksellisissa olosuhteissa. Se lyhyesti kuvattuna siis tarkoittaa sitä, että verotuksessa sivuutetaan sopimus, joka normaaliolosuhteissa olisi järjetön, jos näin voi sanoa. Eli normaaliolosuhteissa sitä ei tehtäisi, mutta se tehdään nyt sitten siksi, että voidaan näitä konsernin sisäisiä rakenteita keskenään hyödyntää erilaisten toimien tekemisessä. Tässä me korostamme mainittua soveltamistilanteiden poikkeuksellisuutta.

Tämän esityksen vaikutuksista jotkut katsoivat, että tämä vaikeuttaa yritysten toimintaa, mutta toisaalta valiokunta toteaa, että tämä yhdenmukaistaa eri valtioiden tulkintoja ja näin se voi myös parantaa yrityksen toimintamahdollisuuksia. Korostamme myös sitä, että tämä ei tarkoita, että OECD määrittäisi sitä, mikä meidän lakimme on, ja että lainsäädäntövalta siirtyisi OECD:lle, vaan nimenomaan kysymys on näistä ohjeista, ja Suomessa sitten näitä ohjeita ja laintulkintaa yhdenmukaistetaan siten, että niiden tulisi olla selkeämpiä ja johdonmukaisempia ja tätä kautta myös sitten paremmin hallittavissa. Ja kuten jo totesin, valiokunta toteaa vaikutusten seurannasta ja korostaa Verohallinnon ohjeistuksen merkitystä. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Anneli.

20.13 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Kyseessä on varsin merkittävä meidän vero-ohjelmaan ja hallitusohjelmaan perustuva muutos, jonka vuotuiseksi lisäverotuottoarvioksi on valmistelun yhteydessä täsmentynyt 75 miljoonaa euroa. Tämä summa kertyy muutamilta yksittäisiltä suurilta konserneilta, jotka ovat hyödyntäneet Suomen verojärjestelmän poikkeusta verosuunnittelussaan. Keskeinen ongelma on ollut se, että edes, voisiko sanoa, röyhkeimmässäkään tapauksessa lainajärjestelyjä ei ole voitu tulkita oman pääoman ehdoiksi. Tämä on mahdollistanut suurien lainakorkojen vähentämisen Suomessa syntyneistä voitoista, kun taas omalle pääomalle maksetut korvaukset tai osingot eivät olisi olleet Suomessa verovähennyskelpoisia.

Arvoisa puhemies! Hallitus vahvistaa Suomen veropohjaa ja puuttuu nyt verovälteilyyn. Näin veroilla voidaan vahvistaa julkista taloutta ja rahoittaa kasvua tukevia toimia il-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2021 vp

man, että esimerkiksi palkansaajien tai eläkeläisten verotusta kiristetään. On hienoa, että hallitus puuttuu järjestelyihin, joilla suuryritykset ovat siirtäneet voittojaan muun muassa verokeitaisiin.

Muutos on merkittävä, kun sen on arvioitu tuovan vuositasolla 75 miljoonan euron lisäverotuotot meille. Se kertyy harvoilta suuryrityksiltä, kuten totesin, jotka ovat hyödyntäneet Suomen lainsäädännön porsaanreikiä. Tämä hyödyttää osaltaan pienempiä yrityksiä, jotka pääsevät kilpailussa samalle viivalle. Suomen lainsäädäntö on tältä osin ollut poikkeuksellista. Nyt turvaamme veropohjaamme, kun pääsemme muiden maiden kanssa samalle viivalle.

On olennaista, että hallitus poistaa myös niin kutsuttuun korkovähennysrajoitukseen liittyvät aukot, kuten budjettiriihessä sovittiin. Näin voidaan ehkäistä esimerkiksi eräiden sähkösiirtoyhtiöiden verosuunnittelua. On kestävämpää, että kansainvälisten pääomasijoittajien hallinnoimat yritykset voivat hallita Suomen sähköverkkoja maksamatta voitoistaan veroja siinä, missä muut yritykset.

Arvoisa puhemies! Tältä osin tätä esitystä on erittäin hyvä ja helppo kannattaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Viitanen.

20.16 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kannustan siihen, että ajattelempa niin kuin edustaja Kiljunen tuossa loistavassa puheenvuorossaan äsken, eli hän sanoi monta sellaista... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Anteeksi, edustaja Viitanen, kannustaisin laittamaan mikrofonin päälle.

Kiitos kannustuksesta, arvoisa puhemies, kyllä. — Mielestäni on tärkeää, että edustaja Kiljunen tuossa edellä hyvässä puheenvuorossaan kertoi nimenomaan sen, mistä tässäkin esityksessä on osaltaan kyse. Meillä on verojaostosta juuri valmistunut ja valtiovarainvaliokunnassa taitaa olla sitten itse asiassa huomenna esityslistalla tämä konsernivähennysrajoitus, ja nämä ikään kuin täydentävät toinen toisiaan siinä, että näillä voidaan välttää sitten verosuunnittelun mahdollisuuksia. Tämä on siis tärkeä kokonaisuus.

Meillä on hyvin viisasta se, että veronmaksajan kannalta pidämme huolta siitä, että veroja voidaan tänne Suomeen maksaa ja niitä maksetaan asianmukaisesti. Sitä kautta saamme sitten verovarot meidän ihmistemme toimeentulosta ja palveluista huolehtimiseen. Tämä on siis sinänsä hyvin tärkeä uudistus kaiken kaikkiaan.

Veropohjan tiivistys ja verovälittelyn torjuminen ovat asioita, mitkä ovat hallitusohjelmassakin hyvin vahvasti esillä, ja olen siitä kyllä hyvin tyytyväinen, että täällä on hallitukselta useampia esityksiä, jotka tätä vievät eteenpäin.

Toteanpa vielä tässä yhteydessä, vaikka se liittyy vasta siihen tulevaan asiaan, että myös sen jälkeen tarvitaan lisätoimia. Niistähän hallitus on myös sopinut, että parhaillaan selvitetään, ensi vuoden alkuun mennessä, miten sitten tulevat jatkoa saamaan nämä yhtälöt.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kalmari.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2021 vp

20.18 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Myöskin edustaja Kalmari, voitteko laittaa mikrofonin päälle!

Joutuu itse tekemään kaiken työn.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Niin, semmoista se on.

Arvoisa herra puhemies! Todellakin tämä lainsäädäntö on hyvä. Silloin kun istuin harmaan talouden torjunnan parlamentaarisessa työryhmässä, niin tämä oli yksi niitä asioita, mitä nostettiin esille verovälttelyn ehkäisemiseksi. Olen todella iloinen, että se nyt menee eteenpäin. Onhan se todella väärin, että viennissä käytetään tällaista menettelyä, joka ei kestä päivänvaloa, ja sillä tavalla saadaan veroetuuksia. Aivan kuten tässä edellisissä puheenvuoroissa nostettiin, tämä on myös kilpailukykytekijä niille yrityksille, jotka toimivat oikein ja rehellisesti. Aina kun saamme verokertymää niiltä, jotka tällä lailla epärehellisin keinoin etuuksia yrittävät saada, niin se on sitten kertymänä siellä valtionkassassa ja vähentää verotustarvetta kaikilta muilta. Erittäin hienoa, että tällaisia toimia tehdään, ja olen tyytyväinen siitä yhteistyöstä, mitä nimenomaan tällä hallituspohjalla voidaan näissä asioissa tehdä. — Kiitoksia.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 188/2021 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.